

Zienswijze op het Ontwerpprogramma Duurzame Polder en de Plan-MER die op 16 december 2024 openbaar zijn gemaakt.

Van: 5.1.2e, Lithoijen.

Datum: 27 januari 2025

Gemeente Oss Publiekrechtelijke Hijdstijp ontvangst:	
Paraaf medew:	
Datum ontv:	27 JAN 2025
Verblijft:	
Bestuurder	
Kopie	R S 1 2 3 4 5

Deze zienswijze gaat in op de gevoelens en beleving van vele omwonenden van de duurzame polder.

Er zijn bij hen veel zorgen ten aanzien van het woongenot, de gezondheid en de natuur.

Ik verzet me vanaf het begin tegen het idee om het unieke poldergebied te veranderen in een industriegebied met alle negatieve gevolgen die daarmee samenhangen.

Het doorzetten van de plannen daarvoor vind ik, en met mij velen, dan ook onacceptabel en niet te combineren met eerdere plannen en activiteiten ten aanzien van dit natuur- en woongebied.

Zienswijze:

Als burger en inwoner vaneen van de kerndorpen rond de duurzame polder, vallend onder de gemeente Oss, maak ik mij vanaf de eerste aankondiging in 2019 grote zorgen over dit plan/voornemen.

De zorgpunten zijn:

1. Woongenot wordt ingrijpend aangetast.
2. Er wordt schade aan de natuur toegebracht.
3. Unieke locatie voor weide- en andere broedvogels komt in gevaar.
4. Vernietiging van insecten, grote vogels en vleermuizen door wiekslag.
5. Gevaar voor de gezondheid van mens en dier in een wijde omgeving.
6. Risicoanalyse is niet of zeer onzorgvuldig uitgevoerd.
7. Stikstofdepositie (Aerius-berekening)
8. Geen participatie toegepast bij de besluitvorming.
9. Afsluiting

GEMEENTE OSS POSTKAMER	
Datum:	28 JAN 2025
Afdeling:	RO
kopie RG	

Verder zet ik grote vraagtekens bij de voordelen ten opzichte van de nadelen.

Het project wordt naar de inwoners van de gemeentes Oss en 's-Hertogenbosch verkocht als een methode om de CO₂-uitstoot te verminderen door het opwekken van stroom middels windenergie als alternatief voor het gebruik van kolen- en gascentrales.

Duidelijk is echter alleen dat er een groep belanghebbenden is die dit streven aangrijpt om gewoon veel geld te verdienen.

De gemeente, als bevoegd gezaghebbende partij, voelt zich door de RES-opgave verplicht te zoeken naar methodes te voldoen aan deze opgave.

Helaas moet er worden vastgesteld dat daarbij onvoldoende gekeken is naar alternatieven. Door politieke motivatie en standpunten zijn eerder beslissingen genomen waar nu eenzijdig aan vastgehouden wordt, bijna krampachtig.

Er wordt niet gekeken naar een plan-B terwijl toenemend aangetoond wordt dat energiewinning met wind op land schadelijke bijwerkingen heeft en daarnaast, gezien de ligging van de duurzame polder (windarm gebied), geen economisch haalbare kaart is.

Dat heeft niets te maken met het aantal windturbines maar met de te verwachten opbrengst

per turbine op deze locatie.

De op 28 januari 2021 vastgestelde doelstelling en voorwaarden laten wel toe dat er eventueel windturbines komen maar dan wel minimaal (?). Voor de resterende opgave wordt gekeken naar zon op daken en zonnevelden elders.

Daarnaast telt voor het halen van de doelstelling inmiddels ook mee wat particulieren aan zonne-energie opwekken en wat met isolatie en andere stroom besparende maatregelen gehaald kan worden.

Weet daarbij dat de RES-opgave gezien moet worden als wens en niet als een harde eis en opdracht.

Verder hebben we natuurlijk niet puur een plaatselijk belang maar zijn wij deel van een nationale- en internationale opgave om zuiniger met onze aarde om te springen.

Puur lokaal een oplossing zoeken, en dan ook nog eens een opgave die niet passend is voor de ligging van onze gemeente, is dan ook beslist niet de oplossing die moet worden nagestreefd.

In het zoeken naar alternatieven heeft onze vereniging in de afgelopen jaren volop meegedacht maar daarvan geen enkel resultaat gezien.

In punt 9 van de eerder aangegeven lijst van zorgpunten wordt dan ook het gebrek aan het afwegen van alternatieven naar voren gebracht.

Ook in raads- en commissievergaderingen is hierop door verschillende politieke partijen op aangedrongen maar door de wethouder steeds publiekelijk naast zich neergelegd.

Ook blijkt niet uit de plannen dat de veranderde regeringsstandpunt vanaf hun aantreden niet langer het beleid voor windparken op land steunt maar eerder op zee of kijkt naar weersonafhankelijke technieken zoals kernenergie. Wij zien deze standpunten van de landelijke politiek nog niet terug in de onderliggende gemeentelijke politiek en plannen.

Een windpark starten in de duurzame polder is daar een voorbeeld van.

Het gaat hierbij niet om een politiek standpunt maar juist om het punt dat er steeds meer inzicht komt in de schadelijkheid van windturbines en dan met name over de turbines met de afmetingen zoals voorzien voor onze polder.

Door de schaalvergroting van de turbine zijn ook de risico's exponentieel toegenomen.

Denk daarbij met name aan rotorbladbreek waardoor grote en vaak onherstelbare schade ontstaat aan gewassen in een groot gebied rondom zo'n beschadigde turbine.

Bij brand komen er veel giftige dampen vrij en is de kans op ontsnappen van het toxische isolatiegas zwavelhexafluoride (SF₆, een zogeheten F-gas) erg groot.

Dit gas komt ook vrij bij mechanische schade en onderhoud aan de generator van een windturbine en zwaar schadelijk voor mens en natuur.

Behalve deze risico's spelen geluidsoverlast, slagschaduw en fijnstofverspreiding ook een grote rol bij de negatieve effecten van windturbines en zeker in bewoonde omgevingen zoals in en rond de duurzame polder.

Is het dan vreemd dat de bewoners in en rond de polder hiertegen in opstand komen en is het dan niet nog bevreemdender dat het bevoegd gezag van onze gemeente door wil gaan in het faciliteren van de initiatieven hiervoor??

Dat de wethouder en andere politieke voorstanders ingezworen zijn met een eed op de zorgplicht lijkt hen hierbij niet te hinderen.

Sterker nog, ik heb bij navraag aan de wethouder moeten concluderen dat een risico-inventarisatie en lijst van gevaarlijke materialen niet is opgevraagd bij potentiële leveranciers. Bij eigen verzoeken om deze informatie bij deze leveranciers ben ik doorverwezen naar het college. In een WOO-verzoek bleek deze informatie niet aanwezig en ook niet in aanvraag. Hoe bedenkelijk is dat?

Laten we nu verder ingaan op de eerder genoemde zorgpunten:

1. Aantasting van het woongenot.

Algemeen bekend is dat er waardevermindering van rond de 10% zal optreden als er een windpark in de directe omgeving van een woonhuis wordt gerealiseerd.

Wie is hiervoor aansprakelijk?

Tot op heden blijkt dat dit niet verhaald kan worden op de eigenaren van de turbines.

Hoe wordt dit geregeld in Oss mocht er ooit een windpark in onze polder komen?

Het idee dat er afbreuk aan vele eigendommen wordt gedaan speelt een rol in de negatieve beleving van een windpark in de woonomgeving.

Zit dit dan "tussen de oren"? Jazeker! Maar daarmee kan het niet worden afgedaan als onzin.

Daarbij komt dat de wetenschap dat het doel gemeenschappelijk is maar dat de opbrengst dat zeker niet is.

Tot op heden zijn er geen enkele toezeggingen van initiatiefnemers ten aanzien van de financiële participatie, zelfs geen enkele eisen van onze bestuurders en de projectorganisatie, waardoor het gevoel gesterkt wordt dat zij de lusten hebben en wij de lasten.

Dat versterkt ook het ongenoegen over deze ontwikkeling.

Derde punt is het niet gehoord voelen van vele bewoners in en rond de polder.

Bij een grootschalige ontwikkeling met een grote impact zoals het realiseren van een windpark in een woongemeenschap, zou er een inspraakprocedure moeten zijn gevolgd. In dit geval zijn er voor de Bühne een aantal bijeenkomsten opgezet en is er zelfs een zogenaamde klankbordgroep opgezet waarbij het doel enkel lijkt dat er vinkjes gezet moesten worden. Van echt gehoord en serieus genomen worden is niets gebleken.

Schrijnend voorbeeld hiervan is dat er na veel studie en inzet van vele (partijdige en belanghebbende) instanties, een Voorkeurs Alternatief (VKA) is ontwikkeld wat vervolgens door de wethouder zonder enig respect en mogelijk onder druk van initiatiefnemers vervangen is door een eigen VKA. Deze lijkt toevalligerwijs veel op het idee van het Windcollectief, vertegenwoordigd door "Pondera".

Het vertrouwen in het lokale bestuur is mede hierdoor beschadigd en ook dat geeft weer een negatieve bijdrage aan het niet willen accepteren van het plan voor het realiseren van een windpark in de directe woonomgeving.

Dat alle bovenstaande zaken vaak weggezet worden als NIMBY-gedrag (Not In My Back Yard) is (ook) in dit geval onterecht.

Het doel is mogelijk algemeen geaccepteerd maar het middel zeker niet en daarmee wordt onvoldoende rekening gehouden.

Een goed participatietraject zowel qua inspraak als financieel, had ervoor kunnen zorgen dat

er minder weerstand gevoeld zou worden maar deze kans is voorbij.

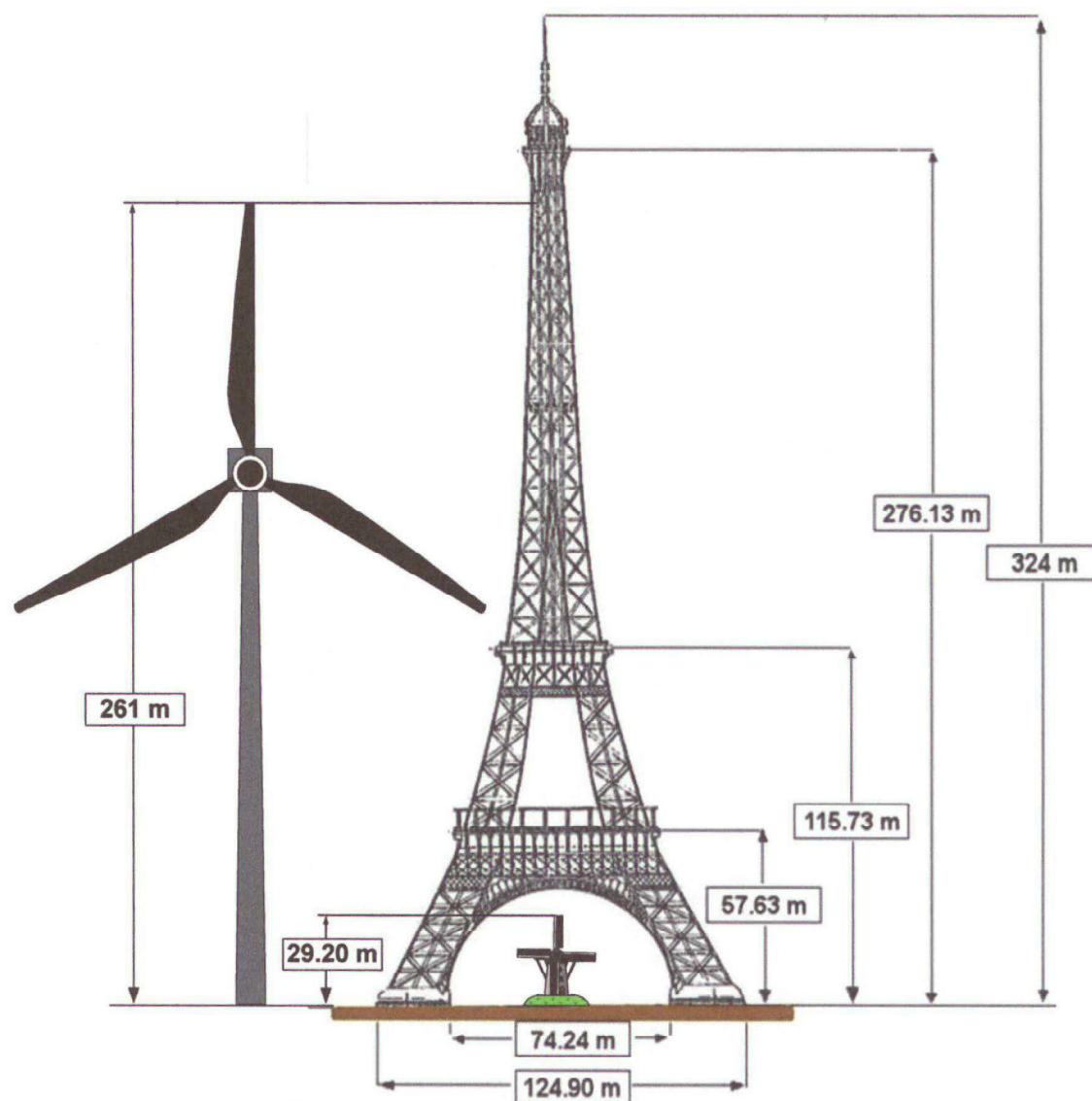
Nu zijn het nog plannen maar nu al, en zeker bij een mogelijke realisatie, zullen windturbines bij zeer veel van uw inwoners zeer negatieve gevoelens opwekken die niet meer zijn weg te nemen.

Daardoor wordt het woongenot ernstig en onherroepelijk aangetast!

Daarnaast ziet het er esthetisch natuurlijk niet uit!

Tientallen van die gigantische objecten in de vlakke en uitgestrekte polder zal het beeld dramatisch veranderen van een natuurgebied in een industriepark.

Daarnaast zal het een zeer onrustig beeld geven doordat de wieken op grote hoogte draaien en daarmee de aandacht naar zich toe trekken.

In de avond en nacht is er vliegtuig-waarschuwingsverlichting (wit dan wel rood) dat door het knippereffect ook de aandacht trekken.

Dit zal in de wegen rondom en door de polder zeker leiden tot afleiding en daarmee tot onveilig rijgedrag met mogelijk ongevallen tot gevolg.

Daarnaast geeft dit onrustig beeld onrust bij de mensen die in dan wel om de polder wonen. Dat draagt zeker bij aan het verlies van woongenot.

2. Schade aan de natuur

Het oprichten, in bedrijf houden en afbreken van een windpark heeft een zeer negatieve en onherroepelijke inpakt in de omgeving en met name op de natuur.

Dit komt bovenop het verlies van woongenot zoals eerder beschreven.

Natuurcompensatie voor een zo'n groot gebied lijkt onmogelijk en onbetaalbaar.

Mensen uit onze gemeente en zeker de toeristen zullen dit gebied gaan mijden omdat de aantrekkelijkheid als natuurgebied volkomen teniet is gedaan.

De groene long gaat verloren. Veel mensen in het meer stadse deel van Oss verliezen daarmee hun bijtankmogelijkheid in de naaste omgeving.

De duurzame polder is in het verleden ingezet als plasdrasgebied voor vele vogels.

Daarmee worden ook andere elementen van het omgaan met dit gebied beïnvloed.

Zowel de boeren als de beleidsmakers en natuurverenigingen hebben met veel geduld, tijd, inzet en geld een uniek stuk natuur gecreëerd dat uniek is in Nederland.

Wie durft dat in de waagschaal te zetten en in te ruilen voor een twijfelachtig plan dat in intentie bedoeld is om de natuur te redden, wetende dat deze polder daarvoor niet geschikt is.

Ook hier worden weer sub-plannen tegenaan gezet zoals natuurcompensatieprojecten.

Verhuizen van broedgebieden wordt genoemd terwijl experts daar niet in geloven.

Daarnaast is ook bekend dat er tijdens de werking van windturbines grote aantallen insecten verloren gaan.

Deze zijn het voedsel in de keten die met veel zorg is opgebouwd door de natuur en de mens.

Dit zal dan ook van invloed zijn op het leven in de natuur in een zeer groot woongebied.

3. Unieke locatie voor weide- en andere broedvogels komt in gevaar

Te verwachten is dat natuurinstanties als het IVN hierover hun zienswijze zullen indienen.

Wel is aan te geven dat het een valse voorstelling van zaken is om er van uit te gaan dat broedgebieden te verplaatsen zijn.

Deze gebieden zijn over een lange periode ontstaan mede door de inzet (en geld) van zowel de gemeente en provincie alsmede vele natuurorganisaties.

Het plas-drasgebied is mede met subsidie aan boeren opgezet en wordt in stand gehouden met acceptatie van minder opbrengsten van die gebieden.

Om dit nu op te offeren ten gunste van diezelfde boeren die een alternatief inkomen zoeken door deel te nemen aan het windcollectief is wel een heel bijzondere kronkel.

4. Vernietiging van insecten, grote vogels en vleermuizen door wiekslag

Te verwachten is dat door de windturbines veel, en vooral veel grote vogels zullen sneuvelen doordat ze geraakt worden door de roterende rotorbladen.

Bedenk daarbij dat met de voorgenomen afmetingen van de turbines, de tipsnelheden op kunnen lopen tot meer dan 600 kilometer per uur.

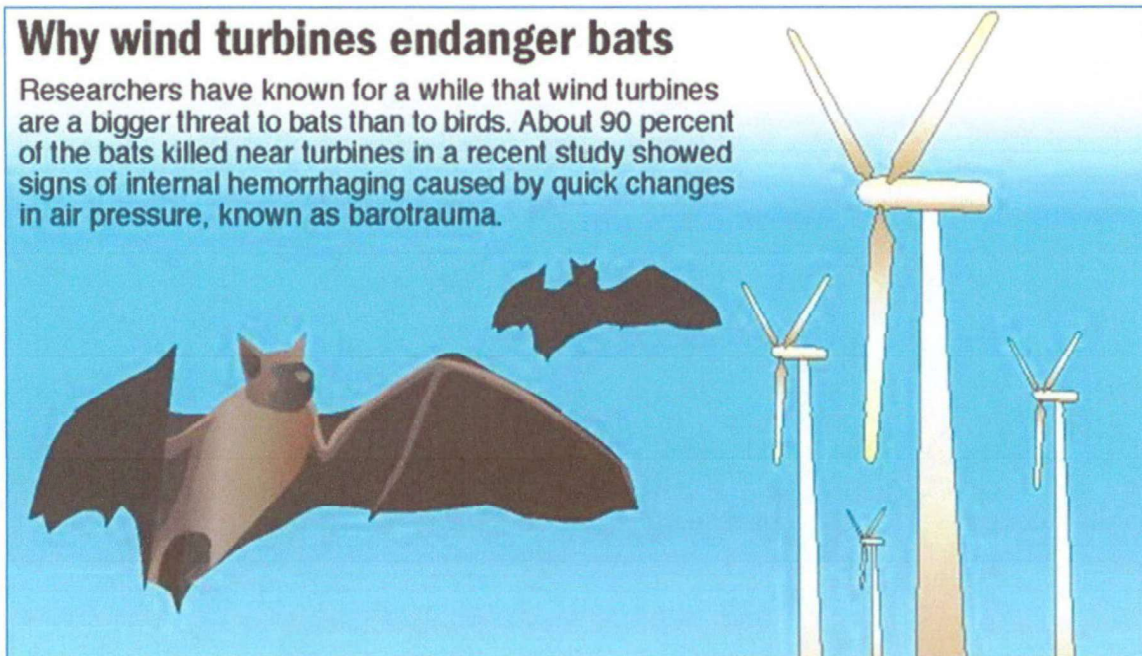
Bij deze snelheden zijn vogels kansloos deze te mijden.

Ook bekend is het fenomeen dat vleermuizen in grote getalen overlijden als ze rond de rotorbladen vliegen.

Door het plotselinge geconfronteerd worden met het drukverschil voor en achter de bladen klappen hun longen in en overlijden ze.

Why wind turbines endanger bats

Researchers have known for a while that wind turbines are a bigger threat to bats than to birds. About 90 percent of the bats killed near turbines in a recent study showed signs of internal hemorrhaging caused by quick changes in air pressure, known as barotrauma.

We weten allen dat vleermuizen beschermd zijn maar blijkbaar niet in onze polder!

Uit een ander onderzoek dat verricht is op gedode vleermuizen lijkt het een reële aanname dat ze afgeleid werden door de rode knipperlichten.

Er lopen weliswaar proeven met andere kleuren maar mogelijk heeft dat geen nut omdat rood verplicht is ivm de veiligheid voor de luchtvaart.

5. Gevaar voor de gezondheid van mens en dier in een wijde omgeving

Dit punt in deze zienswijze zal met name ingaan op het plan-MER dat parallel met het Ontwikkelingsplan is vrijgegeven voor inzage en reactie.

Over de gezondheidseffecten wordt steeds meer duidelijk mede omdat nu via medici bekend wordt hoeveel mensen er klachten hebben gekregen nadat er een windpark in hun woonomgeving is gerealiseerd.

Lange tijd is dit genegeerd en afgedaan met "het zit tussen de oren".

Helaas voor de omwonenden blijken windturbines zeker een negatief effect te hebben op de gezondheid.

Deze terechte klachten zijn dus niet eenvoudig op te lossen, maar enkel door het weghalen van de turbines of te verhuizen naar een veilige woonomgeving.

Wat zegt de MER (milieu effect rapportage) hierover?

Met veel bijlagen en woorden probeert men aan te tonen dat de effecten van windturbines op mensen en dieren in hun omgeving minimaal en liefst nihil zijn.

Ook wordt gerefereerd naar rapporten van bijvoorbeeld RIVM waarbij er onterecht (blijkt nu) van uit wordt gegaan dat deze rapporten wetenschappelijk geijkt zijn.

Veel informatie wordt in opdracht gemaakt door in deze energie-branche bekende bureaus zoals Arcades en Witteveen+Bos.

Voor hen een verdienmodel omdat hun klantenkring bestaat uit belanghebbenden in de windindustrie.

Het is dan ook niet een vraag maar eerder een vaststelling dat er bij grote voorkeur een positief antwoordt wordt gegeven op de vragen die klanten hen voorleggen ten aanzien van de effecten van windturbines.

Ook de verantwoordelijk wethouder van de gemeente Oss heeft een opdracht en deze opdracht is ook neergelegd bij de projectgroep.

Die opdracht is te kijken hoe een windpark gerealiseerd kan worden in de duurzame polder, waarbij voldaan wordt aan de opdracht die door de RES is neergelegd.

Hoe gaan die adviesbureaus nu te werk.

Wanneer er geen wetenschappelijke onderzoeken zijn dan wordt er gesteld dat er geen negatief effecten zijn omdat die niet zijn aangetoond.

Dat is echter een methode die haaks staat op het voorzorgbeginsel.

Daarbij wordt er van uit gegaan dat er juist aangetoond moet worden dat er GEEN negatieve effecten zijn en tot dan moet worden aangenomen dat die er wel eens kunnen zijn.

In die gevallen staat het licht op rood en staat de ontwikkeling stil.

Hier zie je sterkt het effect van de windlobby. Er is veel geld aan verbonden en dan worden belangen afgewogen en conclusies wat ingekleurd.

Daarnaast kan worden vastgesteld dat ook bij die adviesbureaus de kennis niet altijd voldoende is om de moeilijke vraagstelling als maatwerk in te vullen.

Er wordt dan gebruik gemaakt van rekenmodellen.

De specialist wordt dan geen specialist op zijn vakgebied maar wel op het invullen van de variabelen in het model.

Het antwoord onpartijdig beoordelen en eventueel corrigeren is vaak al een stap te hoog en daarbij ook niet altijd gevraagd.

Immers in het land van de blinden is eenoog koning!

Omdat er in de afgelopen jaren steeds meer burgerverzet komt tegen de ontwikkeling van grotere windparken met steeds grotere turbines hebben een aantal burgers met een technische achtergrond zich verdiept in de materie en is er scepsis ontstaan tegen deze rapporten en adviesbureaus.

Mensen die moeten beslissen hebben vaak het idee dat dat doemdenkers zijn met een duidelijk verzet tegen deze ontwikkeling en weigeren kritisch te luisteren naar tegenargumenten.

Als reactie doen ze die groep kritische burgers onterecht af als NIMBY's.

Dus mensen die niet echt tegen de windparken op land zijn maar het gewoon niet in hun woongebied (achtertuin) willen hebben.

Dat is een zeer minachtende mening over inwoners die zich verzetten op basis van de risico's die windturbines op land met zich meebrengen.

Over welke risicofactoren hebben we het dan:

5.1. Hoorbaar Geluid

Windturbines met de geplande omvang/hoogte produceren geluid.

Dat geluid wordt veroorzaakt door de turbine en andere bewegende delen die zich in de gondel bevinden, maar meer nog door de rondzwiepende rotorbladen. Bedenk dat die bij een beetje wind al een tipsnelheid van zo'n 600 kilometer per uur bereiken.

Daardoor veroorzaken ze veel windturbulentie en daarmee onder andere het continue repeterende zoef-zoef-geluid wat tot ver in de omtrek hoorbaar is en wat als zeer storend wordt ervaren.

De windrichting en windsterkte hebben een grote invloed op de sterkte en de draaglengte van het geluid.

Net zoals voor de andere aspecten zijn er voor het oprichten van windturbines op land geen vastgestelde normen.

De verwachting was dat deze normen/voorschriften er eind 2024 zouden zijn maar nu (januari 2025) is er nog geen zicht op.

Veel zaken betreffende gezondheidsrisico's voor omwonenden zijn inmiddels in een ander, voor de windlobby minder gunstig, daglicht komen te staan. Ook gelden er Europese richtlijnen die de strop voor het ontwikkelen van windparken op land ook steeds verder dichttrekt.

Ten aanzien van het geluid is er een truck bedacht om meer turbines in een dichtbevolkte omgeving te kunnen plaatsen. De geluidsniveaus die we moeten accepteren op de buitenkant van onze huizen is niet als bij alle andere normen voor industriële objecten vastgelegd als maximale Decibels (dB) maar leggen we die vast met de toevoeging "Lden". Daarmee is elke klacht bij overtreding niet-ontvankelijk verklaard omdat er nu naar een jaargemiddelde gekeken wordt.

Denk je in dat je in een woonwijk rijdt met een snelheidsbeperking van 30 kilometer per uur. Met de toevoeging "Lden" kun je dan onbeperkt hard rijden als je later op de dag of in het jaar de auto maar even stil laat staan. Lekker is dat!

Waarom accepteren we dat wel voor een geluidsnorm waarbij aangetekend moet worden dat

we in Nederland wel heel slecht onze burgers beschermen vergeleken met andere landen on ons heen.

Zie hiervoor het landenoverzicht op de volgende pagina:

Verder wordt er onder druk van initiatiefnemers eenvoudig toegegeven aan hogere waarden bijvoorbeeld van 42 naar 45 dB.

Veel beoordelaren en beslissers realiseren zich niet dat elke 3 decibel extra een verdubbeling van het geluidsniveau is omdat het geluidsniveau een logaritmische schaal kent.

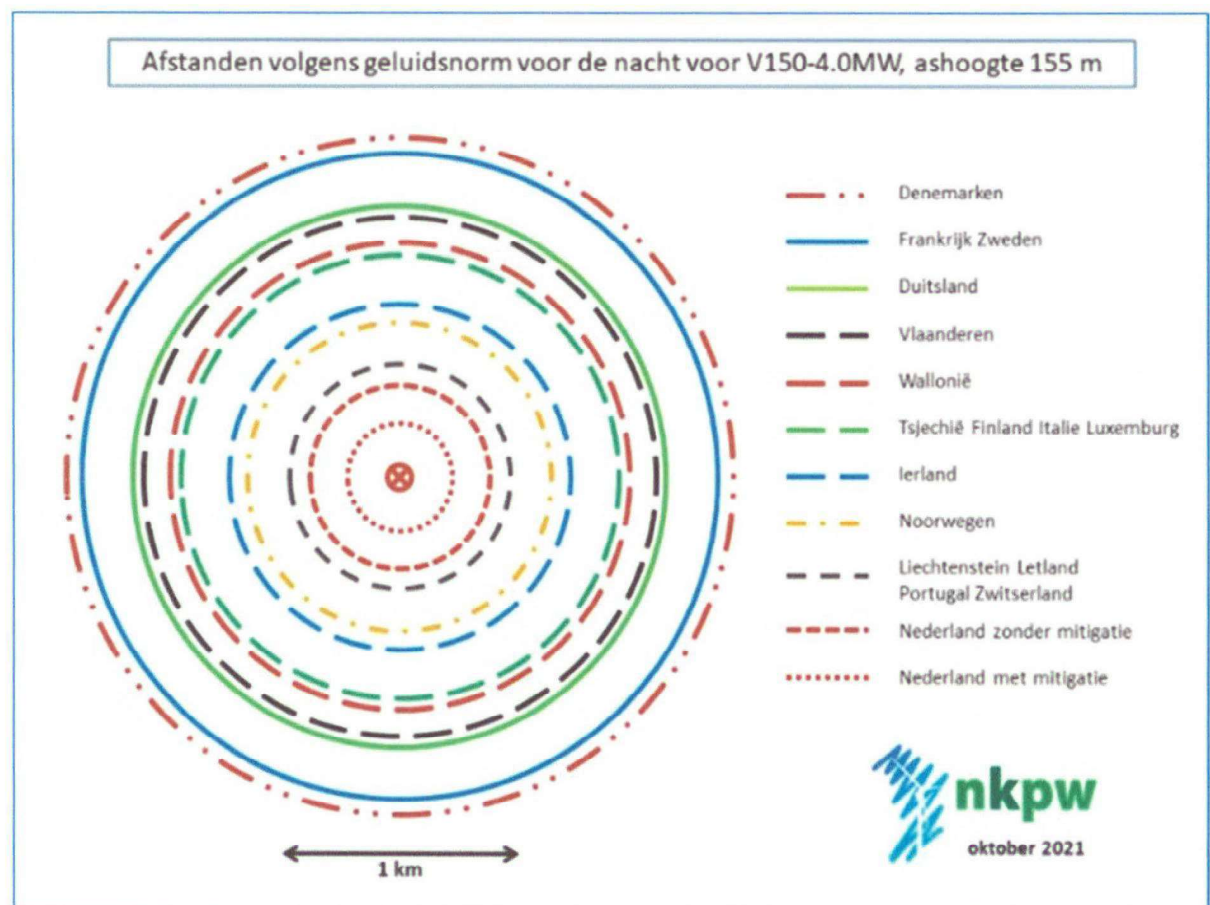
Boven op de waarde wordt ook nog eens 3 dB toegevoegd als zogenaamde "mitigatie". Een soort compensatie die het overschrijden van een norm nog vager maakt.

Ten aanzien van de berekeningen worden adviesbureaus in de arm genomen die werken met vaste aannames en rekenmodellen.

BLP heeft in een teams-meeting aan een geluidsspecialist van het door de projectgroep geselecteerd adviesbureau Witteveen+Bos aangegeven dat hun berekeningen niet klopten. Maar deze specialist (naam bekend bij BLP) kon geen andere verklaringen geven dan "dit is wat het model aangeeft".

Voor verdere vragen moesten we een opdracht geven met daaraan gekoppeld natuurlijk een flinke rekening.

Daar is van afgezien omdat onze organisatie niet over een bodemloze geld-put beschikt in tegenstelling tot de projectgroep/gemeentes Oss en 's-Hertogenbosch.

Verklaring bovenstaand plaatje: De middelste cirkel is de windturbine met de cirkels daaromheen de per land op de lokaal afgesproken afstand.

Om in het dichtbevolkte Nederland überhaupt windturbines op land te kunnen realiseren moeten de omwonenden de ziekmakende overlast accepteren?

5.2. Laagtonig (onhoorbaar) Geluid

Daarnaast produceert een turbine een lage, (bijna) niet hoorbare, maar wel voelbare bromtoon. Deze kennen we onder de noemer LFG Laag Frequent Geluid.

Deze geluiden zijn niet tegen te houden door isolatie en veroorzaakt gevoelens van ernstige onrust. Dit wekt op zijn beurt weer stress op en houdt mensen uit hun slaap met alle denkbare gevolgen. Zeker (ongeboren-) kinderen en kwetsbare mensen zijn hier gevoelig voor en zullen ernstige schade oplopen.

We mogen dan ook stellen dat, ondanks dat er op dit moment geen 100% overeenstemming is van wetenschappers ten aanzien van de schade die dit fenomeen kan veroorzaken en ook niet tot welke afstand deze tonen zich kunnen verplaatsen.

Elke aanname in een MER is dan ook twijfelachtig en dus niet acceptabel. Denk aan het voorzorgbeginsel!

Hieronder wordt een tekst van het RIVM aangehaald betreffende deze Laagfrequente geluiden:

Wat is laagfrequent geluid?

Laagfrequent geluid (LFG) is geluid met een frequentie tussen de 20 en 125 Hz. In een enkel geval wordt een bovengrens van 100 Hz gehanteerd. Geluid onder de 20 Hz heet infrasoongeluid. Infrasoongeluid is niet hoorbaar voor mensen.

LFG draagt verder

LFG dempt op grotere afstand minder uit dan geluid met hogere frequenties. Dit betekent dat lage tonen zeer grote afstanden kunnen afleggen. Als de afstand tot de geluidsbron groter wordt gaan de hoge tonen steeds meer verloren tot alleen de lage tonen (LFG) overblijven. Dit klinkt als brommen. Hierdoor is lastig op te sporen waar LFG vandaan komt en de bron te ontdekken.

Daarnaast houden muren en isolatiemateriaal LFG minder tegen dan geluid met hogere frequenties. Dus bijvoorbeeld een geluidsscherm houdt met name de hoge tonen tegen en er achter blijven vooral lage tonen over.

LFG kan op sommige plekken hard klinken

Geluid beweegt zich voort met een golfbeweging door de lucht, zoals kringen op het water als er een steen in wordt gegooid. Deze golven zijn aan het begin groot, maar worden naar het eind steeds kleiner; ze doven uit.

Golven hebben een bepaalde lengte, de golflengte of periode. Als een hele of een halve golflengte precies zo lang is als de afstand tussen twee muren van een kamer, dan kan de golf daar blijven 'hangen'. Dat heet een staande golf. Dit komt het vaakst voor bij laagfrequent geluid. Op zo'n moment is het geluid op die plek van de kamer flink luider en lijkt het alsof de geluidbron dichtbij is, terwijl die in werkelijkheid honderden meters verderop kan zijn. Ook is dan moeilijk te bepalen uit welke richting het geluid komt.

Voor het beoordelen van LFG bestaan slechts 2 richtlijnen: de richtlijn Laagfrequent geluid van de Nederlandse Stichting Geluidhinder en de Vercammen-curve. De rechterlijke macht gebruikt deze richtlijnen soms om een uitspraak te doen over (hinder door) bronnen van LFG.

Enkele bronnen van LFG binnens- en buitenshuis
(Bron: [RIVM](#), 2021)

Einde tekst RIVM.

Nogmaals, het voorkomen of afschermen van LFG is niet te garanderen en de mogelijke gezondheidsrisico's te hoog en dus niet acceptabel!

5.3 Trillingen

Om steeds meer vermogen uit windturbines te genereren is de masthoogte en de rotordiameter van deze windturbines de afgelopen decennia exponentieel vergroot. Onder invloed van de passerende wind op de mast en de rotorbladen zullen deze gaan trillen.

Bij onbalans die kan ontstaan door slijtage van deze bladen waarbij de ruwheid van het oppervlak toeneemt wordt dat effect versterkt.

Deze trillingen worden eerst doorgegeven aan de metalen koker en vervolgens via het fundament en de heipalen naar de omgeving.

Multi-megawatt windturbines gebouwd met grote rotor en slanke toren zijn ontworpen voor externe dynamische effecten zoals wind-, golf- en aardbevingsbelastingen.

Uitgebreide studies worden uitgevoerd om de nadelige trillingen van windturbinetorens en -bladen te beheersen.

De nadruk ligt daarbij op het verzamelen van informatie waarmee het effect van deze trillingen kan worden geminimaliseerd ter voorkoming van materiaalmoetheid waardoor scheuren kunnen optreden die vervolgens tot breuk kunnen leiden.

Ook het vermogensverlies door dit fenomeen is een zorg voor de ontwerpers en exploitanten.

Wat weten we over deze trillingen,

Voor een deel kunnen we de trillingen horen en wel over een afstand van minimaal 2,5 kilometer.

De trillingen die ondergronds worden doorgegeven reiken, afhankelijk van de grondsoort, de vochtigheid hiervan en eventueel ander open water in het betreffende gebied (zoals in de Lithse Polder) wel tot 5 kilometer en vallen onder de niet-hoorbare laagfrequente trillingen.

Dus wel voelbaar maar niet hoorbaar.

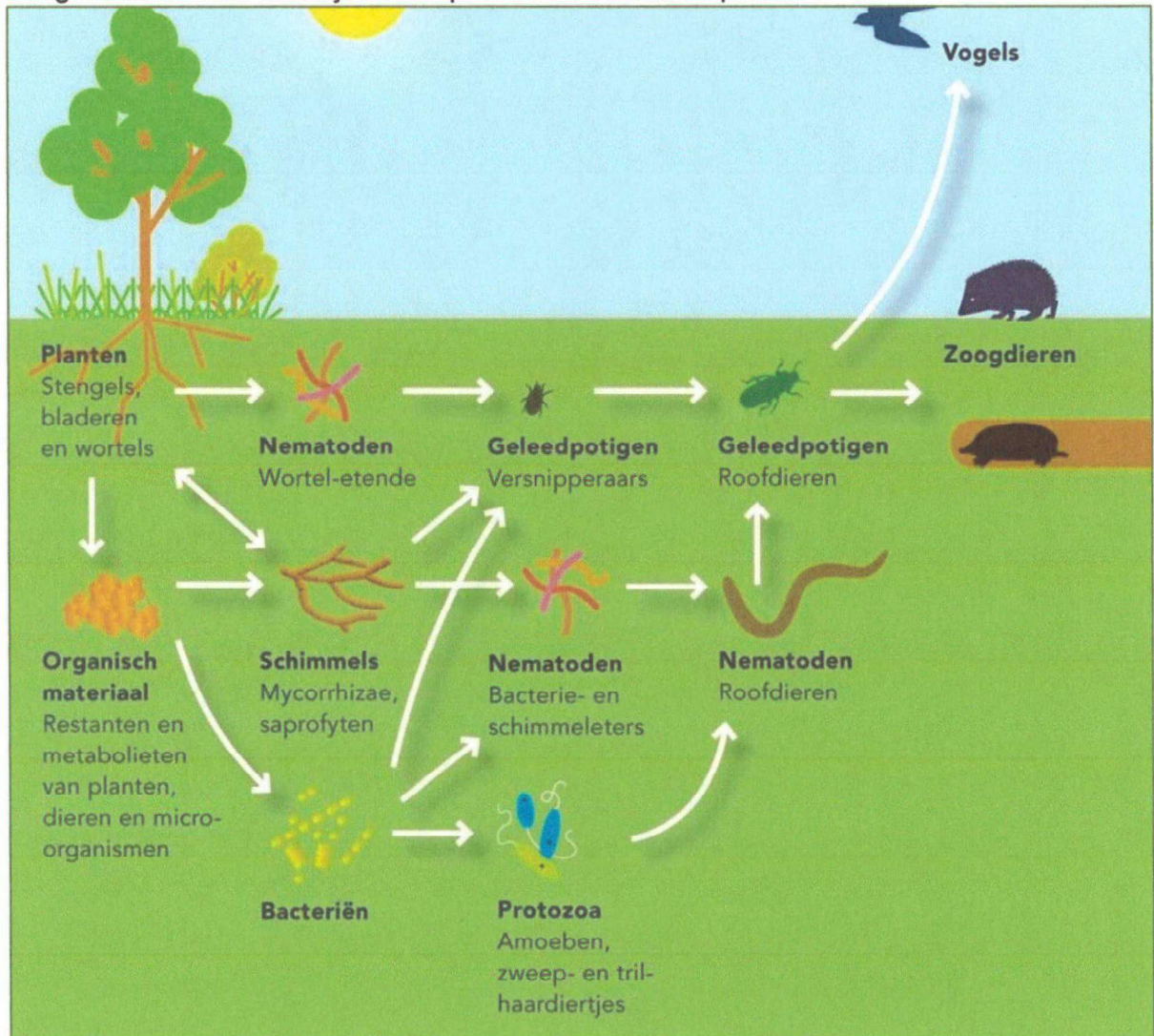
Niet iedereen zal hier last van hebben, net zoals dat geldt voor de andere negatieve effecten van windturbines op elke vorm van leven.

Verder kunnen we er ook van uitgaan dat de trillingen effect hebben op het bodemleven.

De gezondheid van de bodem hangt sterk samen met dit bodemleven maar ook de weidevogels in een groot gebied rond deze turbines zullen voor een deel hun voeding in de vorm van wormen en ander bodemleven kwijt raken.

Dit soort verstoringen zijn dus zeer ongewenst voor een natuurlijke balans.

Dat geldt zeker voor een bijzondere plek als de duurzame polder.

Bron: Het Bodemvoedselweb – Uitgeverij Jan van Arkel

De complete voedselketen wordt verstoord door deze trillingen.

5.4 Slagschaduw

De door de zon veroorzaakte schaduw heeft een statisch deel (de mast en gondel) maar ook een dynamisch element in de vorm van de draaiende rotorbladen.

Vooraf deze bewegende schaduw, bekend als slagschaduw, is niet alleen heel storend maar kan door het stroboscopisch effect ook epileptische aanvallen opwekken.

Je kunt dit vervelende effect proberen te voorkomen door het blinderen van ramen en deuren, maar buitenshuis zal dit effect op vele honderden meters het buiten zijn voor mens en dier heel onaangenaam en schadelijk maken.
Het roept een gevoel van onrust op en is daardoor ongewenst voor een normale woon- en werkomgeving.

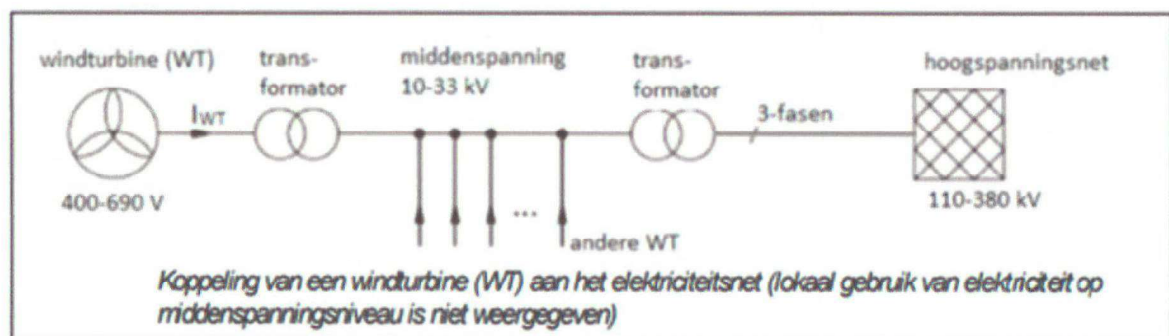
Voor Maren-Kessel, Lith en Lithoijen is de situering van de turbines heel ongunstig. De geplande turbines liggen namelijk ten zuiden en dat wil zeggen dat een groot deel van de dag de zon door de wieken richting deze woonkernen schijnt.
De ondergaande zon schijnt uit het westen en zal door z'n lagere stand langere schaduwen veroorzaken en daar heeft Oss weer meer last van.
Omdat wind uit het zuid -westen het meest voorkomt in dit deel van Nederland, zal de wiekstand ook nog eens vaak zo staan dat de bewoners in bovenstaande gebieden veel last gaan ervaren van deze hinderlijke schaduw.
Hieronder twee links naar een video om een indruk te geven van de overlast:

<https://youtu.be/LQCVX7NQ66M> / <https://youtu.be/n88IMdGTZyM>

Er bestaat wel een norm dat een gevoelig object (zoals een woonhuis) een maximum aantal uren per jaar hinder van deze slagschaduw mag hebben.
De windturbines moeten stilgezet worden bij overschrijding van dit maximum.
Maar wie gaat de teller bijhouden? Waar kan een inwoner van Oss terecht met een klacht??

5.5 Straling

In de polder kennen we al de aanwezigheid van hoogspanningsleidingen.
Het is bekend dat het verblijven onder deze leidingen ongezond is en verschillende vormen van kanker kan veroorzaken.
Ook hier zijn kleine kinderen en zwakkere ouderen weer eerder het slachtoffer van. Daarom zijn er duidelijke afstandsregels voor het wonen en verblijven in de omgeving van deze leidingen.
Er zijn onlangs nog enkele huizen afgebroken, die niet aan de voorgeschreven afstandsregels voldeden.
De grote hoeveelheid door de windturbines opgewekte stroom, wordt vanuit alle individuele turbines via vele kilometers lange leidingen naar het netwerk getransporteerd.

Door de koperen stroomleidingen in de grond te graven zal de elektromagnetische straling, veroorzaakt door die hoge stroom, helaas niet minder worden. Grote gebieden in de polder zullen met de komst van vele extra ondergrondse hoogspanningsleidingen ongeschikt worden om in te verblijven en dit zowel voor mensen als voor dieren.
Het levert zelfs serieus gevaar op voor bijvoorbeeld mensen met een pacemaker en/of hart-

en vaatziekten.

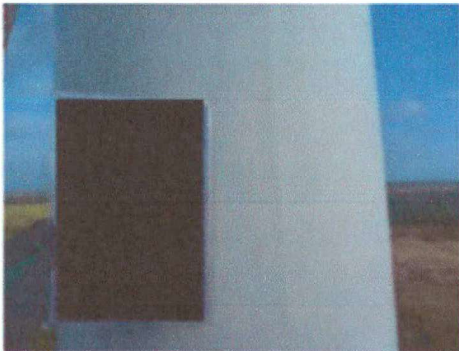
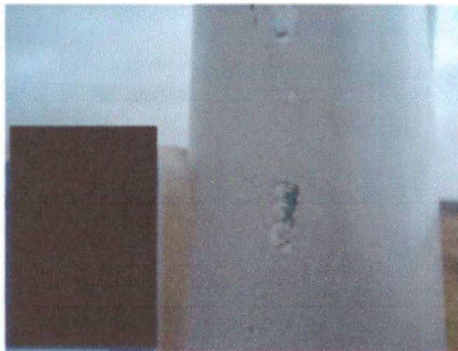
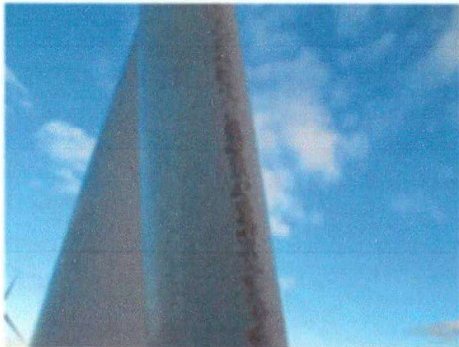
Ook over dit fenomeen zijn de wetenschappers het nu nog niet eens maar is er helaas dus ook niet onomstotelijk aangetoond dat deze straling geen kwaad kan en dan weer met name voor kinderen en kwetsbare ouderen en dieren.

5.6 Fijnstof

Door het contact van de kunststof rotorbladen met (zure) regen en agressieve stoffen in de lucht (bijvoorbeeld ammoniak) zal zowel het basismateriaal als de coatings van deze rotorbladen aangetast worden. Deze erosie wordt extra verhoogd door de hoge, en wisselende snelheden van deze bladen.

Er kan onderscheidt gemaakt worden over de graad van erosie.

In het algemeen wordt onderstaande verdeling gebruikt om de status van slijtage aan te geven:

Erosion grade = 0	Erosion grade = 1
No visible erosion, coating still in good condition	Small areas of erosion, visible signs of damaged coating
	
Erosion grade = 2	Erosion grade = 3
Larger areas of erosion, coating clearly eroded in long patches	Wider areas of erosion, coating completely eroded and laminate clearly exposed
	

Deze slijtagestof zal door de wind over grote gebieden verspreid worden en is zwaar vervuilen.

Inmiddels is bekend dat deze stoffen zwaar toxisch zijn met als zeer vervelende bijkomstigheid dat ze niet afbreken in het lichaam van mens en dier.

Een vergelijking van Bisfenol-A met PFAS wordt terecht wel gemaakt, echter, de schadelijkheid van PFOS (bekent van antiaanbaklaag uit de PFAS-groep) is meer algemeen erkend.

Deze stof Bisfenol-A is al in hoeveelheden die vele malen hoger liggen dan de gestelde grenzen, aangetroffen in verschillende gebieden in Nederland (bijv. Flevopolder) en ook in en rond windparken van het formaat vergelijkbaar met het beoogde windpark "duurzame polder".

De grootte van dat vervuilde gebied strekt zich uit tot vele kilometers rond de windturbines. Via het oppervlaktewater en het grasland zullen de dieren in dat gebied het zeker ook binnen krijgen. Koeien die daar grazen zullen deze schadelijke stoffen via hun melk en hun vlees overdragen op de mens en daarmee hun gezondheid ernstig bedreigen.

In de bijlage XI van de Plan-MER over de "Emissies als gevolg van slijtage van de wieken van een windturbine", komen we tegen dat er op 1,5 meter boven het maaiveld geen enkele reststof van de rotorbladen gevonden is.

Maar wel dat er ongeveer 1,5 kg verf per jaar per rotorblad gebruikt wordt voor reparatie. Dit rapport is van het befaamde adviesbureau Witteveen+Bos. (waar zien we die meer? En vooral, hoe onpartijdig zijn ze?).

Deze twee conclusies zijn tegenstrijdig.

Waar blijft dan al dat afvalstof?

Eerst is er de erosie waarbij veel materiaal van zowel het basismateriaal als van de coating verdwijnt. Daarna wordt er geschuurd en geschilderd.

Dan wordt er niets gemeten????

De oplossing is dat het toxische stof niet in de lucht blijft zweven maar neerkomt in het grasland en het oppervlaktewater.

Zo worden we voor de gek gehouden en op het verkeerde been gezet, zeker als je niet kritisch naar deze informatie kijkt.

Verder lezend blijken de meeste rapporten opgesteld te zijn omdat exploitanten zich zorgen maken over teruglopende opbrengsten omdat de door erosie verruwde rotorbladen meer luchtweerstand hebben en dat daardoor deze turbines minder opbrengst hebben.

Zorgen voor de omwonenden en dieren lijken ze zich niet te maken.

5.7 Gas

In windmolens wordt vaak het gas SF₆ (zwavelhexafluoride) gebruikt om kortsluiting te voorkomen. SF₆ werkt als isolatiemiddel en voorkomt vonkvorming bij contactloze overdracht van elektrische energie en van mechanische contacten. Het gas treffen we ook aan in schakelstations van netbeheerders, en wordt verder ook in de chemische industrie gebruikt.

SF₆ is een sterk broeikasgas en zorgt voor een sterk broeikaseffect én blijft duizenden jaren actief. De schade is dus groot als het vrij komt.

Dat vrij komen gebeurt bij windturbines met grote zekerheid.

Tijdens gebruik en onderhoud lekt er veel weg en zeker bij calamiteiten.

De producenten van windturbines evenals van apparatuur voor hoogspanningshuisjes

zoeken naar alternatieven, maar die zijn er vooralsnog niet.

Een ruwe inschatting, op basis van Europese cijfers van 2019, leert ons dat er vanaf 2013 tot op heden zeker enkele duizenden kilo's SF6 is gelekt.

5.8 Waarschuwingslichten

Zeker voor nachtdieren, maar ook voor mensen die nachts in de polder willen of moeten zijn, zullen de veiligheidslichten boven op de turbines zeer storend zijn.

De uilen, vleermuizen en andere vogels, die enerzijds toch al bedreigd worden door de draaiende rotorbladen, zullen anderzijds in hun nachtelijke vliegbewegingen gedesoriënteerd raken.

Maar ook automobilisten lopen een verhoogd risico op een ongeluk, omdat men afgeleid wordt van het verkeer door de knipperende nachtverlichting, met alle ernstige gevolgen van dien.

6. Risicoanalyse is niet of zeer onzorgvuldig uitgevoerd.

Het maken van een MER vraagt op de eerste plaats gedetailleerde kennis van de turbines die in aanmerking komen.

In deze fase van het project is dat nog niet zeker omdat uiteindelijk door de initiatiefnemers de definitieve keuze gemaakt gaat worden.

Bij die keuze zal opnieuw een MER gemaakt moeten worden waarbij de keuze het uitgangspunt zal zijn.

De specificaties en de certificatie-documenten zullen dan doorslaggevend zijn maar ook zullen de plaatselijke omstandigheden meegenomen moeten worden.

Dat wil zeggen dat in het huidige stadium veel zaken die van invloed zullen zijn op de omgeving niet precies genoeg worden meegenomen.

Daarmee is de waarde van de plan-MER zeer beperkt.

De details zijn van belang.

In verband daarmee heeft BLP getracht specifieke technische data van beide, in het Voorkeursalternatief en beide bovengenoemde documenten gebruikte voorbeeldturbines te krijgen van de genoemde bouwers.

We zijn, na herhaaldelijk vragen en aandringen, doorverwezen naar het gemeentebestuur dan wel de initiatiefnemers voor windpark in het Osse deel van de polder.

Deze informatie is door beide partijen nooit gedeeld dan wel nooit opgevraagd.

Dat laatste zou onzes inziens moeten gebeuren uit oogpunt van het voorzorgbeginsel.

Waar gaat het bij een risicoanalyse en beoordeling om?

Het gaat om een onpartijdige afweging van de effecten van het bouwen, onderhouden, produceren en afbreken van een of meerdere windturbines binnen het Voorkeursalternatief dat door de raad (voorlopig) is vastgesteld.

In elke fase zoals hierboven aangegeven, moet een lijst van mogelijke foutoorzaken en risico's worden gemaakt. (failure mode)

Dit moet over het hele spectrum van de toepassing van de technische keuzes gaan dus zowel voor de natuur als voor de mens die daar deel van uitmaakt.

Bij alle risicofactoren moet een afgewogen inschatting gemaakt worden van het effect

hiervan en vervolgens moet er ook geschat worden hoe groot de kans is dat het voorkomt. Elke risico, gevolg en kans krijgt een getal afhankelijk van de zwaarte. De optelsom van de getallen geeft een lijst met het gevaarlijkste risico bovenaan en het risico met de minste impact onderaan.

Daarna moet er per item worden aangetoond welke acties genomen moeten worden om het risico te elimineren.

Zijn die niet mogelijk, dan stopt de ontwikkeling.

De lijst moet ten aanzien van de risico's en acties ter voorkoming van negatieve effecten wel gebaseerd zijn op wetenschappelijke rapporten. Als die er niet zijn, Zoals in het huidige project met risico's zoals oa opgesomd zijn in hoofdstuk 5, zal dus tot gevolg hebben dat het project geen doorgang kan vinden.

7. Stikstofdepositie

Hierover ga ik de vraag stellen of er een afweging gemaakt is met andere bouwbehoeften zoals woningbouw.

Zo ja hoe valt dan de voorkeur voor windturbines te verdedigen gezien de grote woningnood in Nederland en ook in de gemeente Oss.

Zowel bij de aanleg van bouwwegen en windturbines, de graafwerkzaamheden voor kabels, het graven van gaten voor de fundering, het inslaan van honderden heipalen en natuurlijk ook het storten van tonnen beton vraagt een hoge inzet.

Daarnaast moet ook de afbraak van deze turbines meegenomen worden in de lijst van activiteiten die bijdragen in de stikstofdepositie.

Een stikstof-depositieberekening (**Aerius-berekening**) is verplicht.

Sinds september 2019 zijn de regels voor stikstofuitstoot strenger geworden.

Sinds november 2022 zijn de regels nog strenger geworden. Er is geen vrijstelling meer voor de bouw wat betreft stikstof. Voor alle soorten projecten moet er een stikstofberekening worden gemaakt bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.

Dus bij een MER is deze berekening een verplicht onderdeel.

De laatste week is dit onderwerp weer zeer urgent geworden en zijn de grenzen van mogelijkheden sterk beperkt.

Veel (belangrijkere) projecten zullen worden gestopt dan wel uitgesteld.

Mede gezien de andere argumenten tegen de bouw van een windpark in de duurzame polder, zou het verstandig zijn dit proces van vergunningverlening met als doel realisatie nu te stoppen.

Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald!

8. Geen participatie toegepast bij de besluitvorming.

Tijdens het hele proces van deze projectontwikkeling heeft er een Schijn-participatie plaatsgevonden.

Ik heb vanaf de start (2019) ondervonden en ook meermaals aangegeven middels inspraak in de commissievergaderingen en raadsvergaderingen, dat er geen actieve betrokkenheid gezocht is. Niet door de gemeente en ook niet door de projectgroep.

Door BLP zijn er informatieavonden verzorgd waarbij ook het Windcollectief en de politiek hun inbreng konden doen.

De informatieavonden van de projectgroep waren meer informeren waar het project stond en wat de burger daar van dacht. Vinkje werd gezet maar gevoel van echte invloed was er niet.

Er kwam een Klankbordgroep waaraan BLP met grote moeite "mocht" deelnemen met als voorwaarden dat wij, als bekend tegenstander, onze argumenten niet kenbaar zouden maken in deze groep.

Het effect was dat er slechts over randvoorwaarden gesproken kon worden.

Zowel Groen-inZicht als BLP heeft zich toen teruggetrokken met een publieke onderbouwing van deze actie. Ik heb dat met lede ogen aangezien.

Uiteindelijk is er op 1 september 2023 een verzoek tot Hernieuwde Participatie gedaan door BLP en dat is (natuurlijk) ongegrond verklaard. Zie note.

Los daarvan doe ik een beroep op het morele gevoel van zowel het college, de raad als ook de projectgroep (uitvoerend orgaan).

Dat ik als inwoner, en daarnaast de vereniging BLP, als ook andere organisaties die betrokken zijn in dit proces, de afgelopen periode geen echte participatie ervaren hebben moet toch aan het denken zetten.

En dit voor een groot deel van de woongemeenschap van Oss, zo bedreigende ontwikkeling.

Note: zowel het verzoek genoemd "**AANVRAAG: tot het houden van een daadwerkelijke inspraakvoorziening/participatiemogelijkheid voor de omwonenden van het gebied 'duurzame polder', voorzien voor de projectgroep Duurzame Polder.**"

Deze aanvraag als ook het antwoord hierop kan op IBABS worden teruggevonden dan wel bij BLP worden opgevraagd.

Verder heb ik me ook sterk verbaasd over het bepalen van het VKA (aangewezen gebied waarin windturbines geplaatst kunnen worden).

Na een proces van jaren en het besteden van vele euro's komt er een voorstel waarbij de eventueel te plaatsen IWT's dicht tegen het Bossche windpark geplaatst worden.

De initiatiefnemers aan de Osse zijde, zijnde het Windcollectief, wilde een groter gebied zodat de windvang beperkt werd en de opbrengsten dus hoger zouden zijn.

Daar is de wethouder in meegegaan en stelde plots een nieuw VKA voor zonder en participatie/inspraak-proces te hebben gevolgd. Ook niet van de raad, die hier, tot onze verbazing, wel in hebben ingestemd.

Het voelt als het opvoeren van een toneelstuk voor de Bühne en dat toch een eigen koers varen zonder een zorgvuldig proces.

Dit draagt zeker bij aan een afbraak van het vertrouwen in de (lokale-) overheid.

9. Afsluiting

Ik verzoek de verantwoordelijken voor de twee betreffende documenten zijnde het Ontwerpprogramma duurzame polder en de Plan-MER inhoudelijk te reageren ten aanzien van alle genoemde punten.

Van de reactie wordt verwacht dat het een wetenschappelijke grondslag heeft.

Meningen uwerzijds zijn niet van belang.

U dient zich wel te realiseren dat rapporten van adviesbureaus zeer kritisch op hun inhoud moeten worden beoordeeld.

Zij dragen niet de eindverantwoordelijkheid voor de inhoud maar dat zijn onze lokale bestuurders. Niet alleen inhoudelijk maar ook juridisch.

Zij hebben namelijk de intentie om de opgave van de RES te volgen en maken daarvoor de keuze om dat grotendeels in te vullen door het faciliteren van het opzetten van een groot windpark in het natuurgebied de duurzame polder.

Ook vraag ik u ook om aan buurtgemeente 's-Hertogenbosch te kennen te geven dat zij, met hun plannen voor een windpark grenzend aan onze gemeentegrens, ook een bedreiging vormen voor veel van uw inwoners die in dat betreffende grensgebied wonen en/of hun bedrijfsvoering uitoefenen.

Afsluitend nog de dringende vraag waarom er niet naar een alternatief gezocht wordt. Na zoveel jaren onderzoeken en procedures en onzerzijds gesprekken en acties mag het toch duidelijk zijn dat een windpark in de duurzame polder niet de juiste keuze is om tot een balans tussen de zoektocht naar schone energie en anderzijds het beschermen en uitbreiden van een uniek natuurgebied te komen.

Ik wacht op uw reactie.

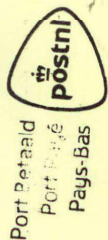
5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e, Lithoijen

5.1.2e

5.1.2e @planet.nl

AAN: COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN OSS
AFDELING RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

ONDERWERP: ZIENSWIJZE OP INTERPPROGRAMMA
DUURZAME POLDER

Gemeente Oss Publieksvoorzichting	
Tijdstip ontvangst:	
Paraaf medew:	
Datum ontv:	27 JAN 2025
Verlijft:	
Bestuurder	
Kopie	1 2 3 4 5

AFZENDER :

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 19, 20